

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Мішина Сергія Івановича тему «Реформування системи місцевого самоврядування в Україні, як умова демократичних змін», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 – політологія, в галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Тема дисертації Мішина Сергій Івановича є актуальною та своєчасною, особливо в аспекті процесів децентралізації влади. Звернення до аналізу реформ, що відбуваються в системі місцевого самоврядування є ключовим в рамках стратегічного розвитку України. Актуальним представляється концептуальне осмислення різноманітних форм місцевого самоврядування, вивчення соціальної практики місцевого самоврядування, узагальнення його історичної конкретики, аналіз специфічних рис, можливостей розвитку, які перебувають в залежності від історичних і соціальних передумов, сприяють оновленню наукового знання і уточненню теорій, що інтерпретують проблеми соціально-політичного регулювання. Актуальним залишається і науковий аналіз проблемної ситуації, щодо протиріччя між об'єктивною необхідністю місцевого самоврядування та рівнем соціальної активності населення. Зазначене вище робить нагальною необхідність поглибленого об'єктивного осмислення суспільно-політичної реальності місцевого самоврядування в Україні, визначення місця і ролі місцевого самоврядування в системі взаємодії влади і суспільства. Тема затверджена Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» 14 жовтня 2017 року, протокол № 2.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є визначення концептуального забезпечення, напрямків, методів та ресурсів

реформування системи місцевого самоврядування в Україні, як умови демократичних змін.

Об'єктом дослідження є місцеве самоврядування. Предметом дослідження є реформування системи місцевого самоврядування в Україні, як умови демократичних змін.

Наукова новизна дослідження:

Вперше:

- запропоновано нову модель системи місцевого самоврядування «технологічну», яка заснована на забезпеченні новітніх соціальних технологічних процесів, що відбуваються в суспільстві та державі. Головною умовою формування такої моделі є наявність ресурсу, відбувається зміна розуміння простору та території в рамках самоврядування, змінюються форми політичної та соціальної поведінки, самоорганізації, засоби прийняття рішень та тип взаємодії між органами місцевого самоврядування, громадянами та органами державної влади тягне за собою створення «розумних» містечок, територій та просторів та повну зміну форм управління, організації та самоорганізації;

- представлено положення щодо застосовування підходу в системі місцевого самоврядування до вдосконалення послуг та більшої підзвітності перед громадянами – це управління продуктивністю, яке дає можливість демонструвати та вдосконалювати свої послуги з позиції результативності та ефективності та яким чином ці послуги впливають на життя громадян;

- обґрунтовано необхідність розробки концепції реінтеграції, яка повинна стати складовою всіх реформ української держави та суспільства. Концепція повинна включати впровадження системи управління просторовим розвитком та управління на макрорегіональному рівні; створення та запровадження моделі міжрегіональної співпраці та кооперації областей України; подолання регіональної самозамкненості та формування єдиного економічного, інформаційного та соціокультурного простору тощо.

Удосконалено:

- Концептуальні та методологічні засади розуміння таких категорій, як «самоврядування», «місцева влада», «місцеве самоврядування», «місцева громада», «місцеве управління», «системи місцевого самоврядування»;

- застосовування в створенні моделі місцевого самоврядування теорії поляризованого розвитку та принципу кумулятивної причинності в якості як обґрунтування нерівномірності територіального розвитку громад. Ці теорії забезпечують об'єктивне визначення економічних ресурсів спроможності громади. Увага акцентується на місці концентрації виробництв та на визначенні пропульсивних напрямків інвестування;

- визначення системи місцевого самоврядування і обґрунтовано думку, що воно не може розглядатися поза політичного простору. Реформа, яка зараз відбувається та реалізація нових норм закону пов'язана з необхідністю чіткого розмежування повноважень між різними рівнями влади, насамперед державної влади суб'єктів та органами місцевого самоврядування, структурних перетворень системи місцевого самоврядування та уніфікації структури органів місцевого самоврядування, розробки чіткої системи взаємодії регіональної та місцевої влади.

Набуло подальшого розвитку:

- визначення та описання траєкторії реформування системи місцевого самоврядування в аспекті демократичної парадигми, новітніх форм демократичності та відкритості;

- розуміння природи та призначення системи місцевого самоврядування, яка визнана найважливішим елементом політичного простору системи, від ефективності діяльності якої залежить демократичність, стабільність та рівень конфліктності суспільно-політичної ситуації в суспільстві;

- доведено залежність організації місцевого самоврядування від моделювання політичного простору. Визначено, що політичний простір в аспекті реформування системи місцевого самоврядування постає своєрідним динамічним полем взаємодій, подій, політичних вимірів, факторами розвитку при цьому виступають політичні атрактори, що є орієнтирами життєустрою

індивідів та спільностей та спрямовують процес формування параметрів політичного порядку на всіх організаційних рівнях соціально-політичного. У цьому контексті мета місцевого самоврядування має визначатися, виходячи з потреб та можливостей політичної самоорганізації.

- просторово-територіальний підхід до створення місцевих громад. Обґрунтовано, що аспект територіальності в політиці сьогодні виступає в якості особливої моделі поведінки різних політичних суб'єктів. Визначено, що існує безпосередній зв'язок між місцем та типом політичної поведінки, і відповідно, з визначенням системи місцевого самоврядування. Метою стає освоєння простору та контроль за ним. Параметрами територіальності можуть бути інституційні або неформальні фактори (розташування та почуття місця). Це має важливе політичне практичне та теоретичне значення;

- систематизація видів та критеріїв спроможності об'єднаної територіальної громади, як умови для об'єднання громад. Аналіз типів спроможності дає можливість визначити, що не слід ототожнювати територіальну громаду та об'єднану громаду, тому, що саме за критеріями спроможності територіальна громада може забезпечувати якісне та комфортне життя своїх мешканців не поєднуючись з іншими громадами.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження склали політологічні, юридичні, історичні та соціологічні праці та дослідження українських та зарубіжних авторів, що розкривають генезис, сутність і принципи вивчення природи, місцевого самоврядування, його місця і ролі в системі взаємодії влади і суспільства. Вивчено сучасну практику реалізації реформування місцевого самоврядування, створення територіальних громад в різних регіонах України, використано статистичні та соціологічні дані тощо.

Методологічною основою дослідження є системний підхід до аналізу об'єкта дослідження - формування та розвитку місцевого самоврядування як базової складової сучасної демократичної держави та інституту народовладдя.

У роботі над дисертацією були використані як загальнонаукові методи дослідження (логічного аналізу і синтезу, індукції та дедукції, абстрагування та сходження від абстрактного до конкретного, метод ідентифікації та ін.), так і методи суспільних наук (історичний, метод структурно-функціонального аналізу, інституційний). Особливе місце в роботі займає інституційний метод, що дозволяє досліджувати місцеве самоврядування з позицій інституту, що забезпечує ефективну взаємодію влади та суспільства. Сукупне використання даних методів дозволило забезпечити комплексний підхід до вивчення поставленої проблеми.

Практичне значення отриманих здобувачем результатів дослідження в тому, що воно може бути використане в роботі органів влади щодо підтримки розвитку інститутів місцевого самоврядування та громадянського суспільства на територіях громад, надання допомоги щодо створення умов для реалізації потенціалу місцевих громад. Результати дослідження можуть бути використані також для розробки навчально-методичних посібників, навчальних курсів для здобувачів вищої освіти профільних спеціальностей, а також курсів підвищення кваліфікації для посадових осіб органів місцевого самоврядування, активу місцевих громад з питань взаємодії органів влади з населенням.

Рекомендації щодо вдосконалення механізмів підтримки розвитку громадських та суспільно-політичних ініціатив і проектів населення можуть бути враховані в організаційній діяльності органів місцевого самоврядування, в їх роботі щодо взаємодії з населенням, підвищення його інтересу і відповідальності за результати свого розвитку.

Дисертація виконана самостійно, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, одержані здобувачем особисто, які мають вагоме значення для політичної науки. Висновки і результати є достовірними та об'єктивними. Дослідження відповідає усім вимогам рівня наукової кваліфікації здобувача.

Апробація результатів відбулась на засіданнях кафедри і на науковому семінарі кафедри політичних теорій НУ «ОЮА» та на 5-ти міжнародних науково-практичних конференціях: перша міжнародно-практична конференція (Україна, Харків, 2021) «Topical issues of modern science, society and education. Proceedings of the 1st international scientific and practical conference»; міжнародна конференція (Італія, Рим, 2021) «European scientific discussions. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. Potere della ragione Editore; друга міжнародна науково-практична конференція міжнародна конференція (Україна, Харків, 2021) «Topical issues of modern science, society and education. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference»; III Международная научно-практическая конференція (США, Чикаго, 2021) «Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference»; міжнародна конференція (Японія, Токіо, 2021) «The 2 nd International scientific and practical conference «Science, innovations and education: problems and prospects» .

Основні ідеї, положення та висновки дисертаційного дослідження викладені автором у 9 публікаціях, 3 з яких надруковані у фахових наукових виданнях із політичних наук та 1 – у міжнародних виданнях, 5 – тези на науково-практичних конференціях. Публікації відповідають вимогам п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 року.

Публікації у фахових виданнях України, зарубіжних виданнях та тези конференцій::

1. Мішин С. (2021) Ефективність діяльності органів регіональної влади та місцевого самоврядування. EUROPEAN POLITICAL AND LAW DISCOURSE. 8, 3, 130-138.
2. Мішин С. (2021) Демократичні зміни: критерії та фактори. Політичне життя, 3, 25-31.

3. Мішин С. (2019) Теоретично-методологічні засади реформування системи місцевого самоврядування. Актуальні проблеми політики, 64, 60-77.
4. Мішин С. (2019) Історичне поняття місцевого самоврядування. Актуальні проблеми політики, 63, 60-77.
5. Вітман К., Мішин С. Довіра та можливі механізми її зміцнення в суспільстві (2021) Topical issues of modern science, society and education. Proceedings of the 1st international scientific and practical conference. Sps —sci-conf.com.ua. Kharkiv, Ukraine. Pp. 774-778.
6. Мішин С. (2021) Характеристика моделей організації місцевого самоврядування. European scientific discussions. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. Potere della ragione Editore. Rome, Italy, Pp. 253-259. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiyaeuropean-scientific-discussions-12-14-sentyabrya-2021-goda-rim-italiya-arhiv/>.
7. Мішин С. (2021) Критерії ефективності органів місцевого самоврядування. Друга Міжнародна науково-практична конференція Topical issues of modern science, society and education. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua". Kharkiv, Ukraine. Pp. 452-456. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiyatopical-issues-of-modern-science-society-and-education-5-7-sentyabrya-2021-godaharkov-ukraina-arhiv/>.
8. Мішин С. (2021) Методологія дослідження місцевого самоврядування. III Международная научно-практическая конференція Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2021. Pp. 348-353. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiyamodern-directions-of-scientific-research-development-1-3-sentyabrya-2021-godachikago-ssha-arhiv/>.
9. Мішин С. (2021) Парадигми демократичних змін. The 2 nd International scientific and practical conference «Science, innovations and education: problems

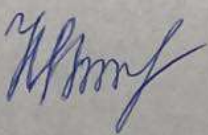
and prospects» (September 15-17, 2021) CPN Publishing Group, Tokyo, Japan, 353-358. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiyascience-innovations-and-education-problems-and-prospects-15-17-sentyabrya-2021-goda-tokio-yaponiya-arhiv/>.

Мішин С.І. у 2017 році закінчив магістратуру державної служби, Національного університету «Одеська юридична академія», потім успішно завершив навчання в аспірантурі Національного університету «Одеська юридична академія» за спеціальністю 052 – політологія. Працює в Білгород-Дністровській районній державній адміністрації (відділ містобудування, архітектури, інфраструктури та житлово-комунального господарства).

Дисертація написана сучасною науковою мовою, вміло використані спеціальні дефініції. Робота характеризується єдністю змісту, а стиль викладення сприяє доступності розуміння та сприйняття матеріалу.

Дисертація Мішина Сергія Івановича тему «Реформування системи місцевого самоврядування в Україні, як умова демократичних змін», відповідає вимогам п.10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06 березня 2019 р. № 167 та спеціальності 052 - політологія і може бути рекомендована до захисту в спеціалізованій вченій раді.

Рецензент: доктор політичних наук,
професор, завідувача кафедрою соціології
Національного університету
«Одеська юридична академія» Ярова Л.В.

Рецензент:
кандидат політичних наук, доцент
доцент кафедри політичних теорій
Національного університету
«Одеська юридична академія» Завгородня Ю.В.